

נייר עמדה בנושא תפקיד הריפוי בעיסוק בתחום הנהיגה: אבחון, שיקום, התאמות וחלופות לניידות בקהילה

תקציר

ליכולת הנהיגה ולניידות מחוץ לבית משמעויות חברתיות רבות לצורכי הנגישות בקהילה. עצמאות בנהיגה ובניידות מאפשרת לפרט נגישות למקומות שונים ואפשרויות רבות יותר לניהול חיים עצמאיים מבחינה כלכלית וחברתית, ועצמאות זו משפיעה השפעה מכרעת על אפשרויות תעסוקה, בילוי, השתתפות בפעילויות חברתיות, סידורים וניהול חיי המשפחה. לאורך החיים ובנסיבות מסוימות אנשים נזקקים לבצע שינויים כדי לאפשר להם להמשיך ולנהוג בבטחה, מדובר בשינויים כגון: התאמות הקשורות באופן הישיבה בזמן נהיגה, ארגון חזותי של מרחב הנהיגה ורכישת אסטרטגיות לשיפור הקשב והריכוז בעת נהיגה. כמו כן, שינויים במצב הבריאות, כגון: שינויים בראייה, שינויים קוגניטיביים, פגיעה פיזית, נכות נפשית, לקות למידה ותהליכי הזדקנות, גם הם משפיעים על יכולת הניידות בכלל ועל הנהיגה, בטיחותה ואיכותה בפרט. נהיגה בטוחה של אנשים עם מוגבלויות תפקודיות, שמיומנות זאת אפשרית להם, היא צורך חיוני של כל חברה מתוקנת. מצד אחר, מוגבלויות המשפיעות לרעה על יכולת הנהיגה, שלא אותרו או טופלו, עלולות להוביל לסיכון הביטחון האישי של הנהג והסובבים אותו. נושא ההערכה והטיפול של ריפוי בעיסוק בתחום ניידות בקהילה ושיקום נהיגה הולך ומתפתח בעולם ובארץ במסגרת העבודה הטיפולית-שיקומית והחזרת האדם לתפקוד בקהילה. בשל כך, פותח נייר עמדה מקיף זה, הכולל בתוכו הגדרה של שיקום נהיגה, ההכשרה האקדמית והמקצועית של העוסקים בתחום, מודלים תיאורטיים נפוצים בשימוש, אוכלוסיות יעד של מקבלי השירות והידרשות לחוק בארץ ובעולם. וכן מפורט תהליך התערבות החל משלב זיהוי הבעיה, דרכי הפנייה, תהליך הערכה, קביעת כשירות נהיגה, ועד תהליך שיקום יכולות נהיגה (טיפול, התערבות מניעתית, או חלופות לנהיגה).

נייר העמדה נכתב בידי מרפאות בעיסוק חברות בפורום "ניידות בקהילה ושיקום נהיגה" של מקצוע הריפוי בעיסוק בישראל, מומחיות בתחום שיקום הנהיגה וטכנולוגיה מסייעת: ד"ר פנינה וייס, גב' סופי גלס, גב' אילה נוטה, גב' שושי גולדברג מאיר, ד"ר רחלי קיצוני, גב' ורדי רובין גב' עדינה שריד, גב' נועה גוטפריד, גב' יפעת סבג, פרופ' נאוה רצון וחברת מטה צוות השירות הארצי לריפוי בעיסוק במשרד הבריאות, ד"ר מעין כץ.

תודות לגב' אורלי בוני ולפרופ' נעמי יוסמן.
תודה מיוחדת לגב' אורנה צרפתי שיזמה את הקמת פורום שיקום נהיגה ודרבנה את הקבוצה לכתיבת נייר עמדה זה.